

Osvrt AOR na novu metodologiju EU klastera proširenja ¹ – Poglavlje 27 i grupisanje u klastere

U dokumentu se navodi da je **nova metodologija**² za perspektivu punog članstva u EU zemalja Zapadnog Balkana sagledana uz političke, bezbedonosne i ekonomske interese EU, sa ciljem da process pristupanja EU bude efikasniji, dinamičniji i predmet jačeg političkog usmeravanja. Predložene izmene **moгу se posmatrati zajedno sa postojećim okvirom za pregovaranje** ³. Ovo ima posebno značenje za Srbiju (i Crnu Goru) – ne treba ovo shvatiti kao dodatnu obavezu, već da predložene izmene **moгу** se prilagoditi u postojeće okvire za pregovaranje koje zemlja ima.

Predložena metodologija zahteva verodostojnije napore samih zemalja. Politička usmerenost strateškom uključivanju u EU biće predmet jasnije procene u godišnjim izveštajima o napredku.

Treći revidirani Nacionalni program za usvajanje pravnih tekovina EU (NPAA) za period 2018-2021, usvojen je marta 2018. godine. **Poglavlje 27 (životna sredina i klimatske promene)** za Srbiju **sadrži 10 tematskih oblasti/potpoglavlja**: horizontalno zakonodavstvo, kvalitet vazduha, upravljanje otpadom, upravljanje vodama, zaštita prirode, industrijsko zagađenje, hemikalije, buka, klimatske promene i civilna zaštita.

Postojeći okvir⁴ za pregovaranje Poglavlja 27 sadrži faze:

		Evidentiranje stanja - februar 2020.
Faza 1	Eksplanatorni skrining	Sept 2014
Faza 2	Bilateralni skrining	Nov 2014
Faza 3	Od strane EK tražena dodatna objašnjenja	Sept 2015, Dati odgovori na dodatna pitanja u obliku "Post Screening report" (koji je usvojila Vlada)
Faza 4	Mišljenje EK na skrining process (bez dodatnih merila)	Januar 2017 (Dec 2016)
Faza 5	Stigao poziv za podnošenje Pregovaračke pozicije za Pregovaračko poglavlje 27	
Faza 6	Pregovaračka pozicija ⁵ usvojena na Vladi i poslata EK	Januar 2020
Faza 7+ ⁶	Otvaranje poglavlja ⁷ za pregovore Pregovaranje ⁸	

¹ COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS - Enhancing the accession process - A credible EU perspective for the Western Balkans, EC Brussels, 5.2.2020 COM(2020) 57 final

² COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS - Enhancing the accession process - A credible EU perspective for the Western Balkans, EC Brussels, 5.2.2020 COM(2020) 57 final

³ A credible enlargement perspective for and enhanced EU engagement with the Western Balkans, COM(2018) 65 final

⁴ http://www.mei.gov.rs/upload/documents/pristupni_pregovori/pregovaracki_okvir.pdf

⁵ Za potrebe planiranja i izrade specifičnih planova implementacije EU direktiva pretpostavljena je 2025. kao godina pridruživanja.

⁶ Postoji mogućnost da EK ne preporuči otvaranje i/ili zatvaranje drugih pregovaračkih poglavlja, uključujući i Poglavlje 27, kao i da prilagodi povezane pripremne aktivnosti po potrebi, a sve u vezi sa uspešnosti u poglavljima „Pravosuđe i osnovna prava“, „Pravda, Sloboda i bezbednost“, kao i u oblasti normalizacije odnosa sa Kosovom*

⁷ Svaka faza može biti bez ili sa dodatnim merilima

⁸ Proces pregovaranja (proces koji nema tačno utvrđeno trajanje i čiji ishod ne može unapred da se garantuje; prelazne mere i posebni aranžmani, naročito zaštitne klauzule, mogu biti dogovoreni; EU može da pristane na

	<p>Tokom trajanja pregovora odlučuje se da li su ispunjeni uslovi za zatvaranje pregovora, što prati izveštaj EK u kom se potvrđuje da je Srbija ispunila zahteve⁹</p> <p>Proces pristupanja (kada se zatvore sva poglavlja)</p>
--	---

Nova methodological svrstava **Poglavlje 27 – životna sredina i klimatske promene**, u Klaster 4: **Zelena agenda i održiva povezanost**, zajedno sa: Poglavljem 14- Politika transporta, Poglavljem 15 – Energija i Poglavljem 21 – Trans-evropske mreže.

Sadašnja situacija:

1. **Sva 4 poglavlja iz Klastera 4 nisu otvorena**
2. **Ako se uzmu u obzir gornja tabela sa fazama, Poglavlje 15 – Energija je u nižem koraku procesa, od ostalih 3 poglavlja predloženih ovim klasterom**
3. **Ne treba zaboraviti na međusobnu interakciju između različitih klastera**
4. **Okvirna veza, iz perspektive sektora životne sredine i klimatskih promena (Ambasadora održivog razvoja i životne sredine) je u tabeli koja sledi**

Poglavlje 14 - Politika transporta	Ugovor kojim se uspostavlja Transportna zajednica ¹⁰ , 2017	Verovatna veza sa, pre svega, horizontalnim zakonodavstvom u oblasti životne sredine
Poglavlje 21 – Transevropske mreže	Ovde ulaze verovatno tri mreže ¹¹	
Poglavlje 15-Energija Poglavlje 27 – Životna sredina i klimatske promene	Ugovor o energetske zajednici ¹² Povezanost sa sektorom životne sredine ¹³	<p>„Zeleni dogovor“ koji je kao prioritet EK od 2020.godine, praktično ističe cilj klimatske neutralnosti do 2050., odnosno niskougljenični koncept razvoja.</p> <p>Za oblast životne sredine i klimatskih promena je posebno važno kako će izazovi zelene ekonomije biti uključeni – EK će pripremiti ovaj dokument pre Samita u Zagrebu maja 2020.</p>

Pripremila organizacija Ambasadori održivog razvoja i životne sredine, Srbija, 08-02-2020

Reflection paper within the project „ENV-net factoring the environmental portfolio for Western Balkans and Turkey in the EU Policy Agenda (ref. no. 2017/394-372)“

zahteve Srbije za prelaznim merilima, pod uslovom da su one ograničene vremenski i u donmašaju, kao i da ih prati plan sa jasno definisanim fazama primene tekovina). Teorijski, pregovori se mogu i privremeno prekinuti uz predlaganje uslova za njihovo eventualno obnavljanje

⁹ U slučajevima da pregovori traju duži vremenski period ili kad se određeno poglavlje ponovo razmatra kako bi se ugradili novi elementi, kao što su nove pravne tekovine, mogu se revidirati i postojeća merila.

¹⁰ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:22017A1027\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:22017A1027(01)&from=EN)

¹¹ Trans-European Transport Networks (TEN-T)

Trans-European Energy Networks (TEN-E or TEN-Energy)

Trans-European Telecommunications Networks (eTEN)

¹² Potpisan 2005 u Grčkoj, Potvrđen od Parlamenta EU 2006 - Council Decision 2006/500/EC, i počeo da važi jula 2006; Oktobra 2013 “ the Energy Community Ministerial Council” unilateralno je odlučio o produženju važnosti ugovora do 2026.godine

¹³ A Mihajlov, Opportunities and challenges for a sustainable energy policy in SE Europe: SE European Energy Community Treaty, Renewable and sustainable energy Reviews 14 (2), 872-875 , 2010